

اولین همایش بین المللی و سومین ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

بررسی میزان قابلیت قبول معادل های واژه های بانکی پیشنهاد شده و مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی در میان دانشجویان کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

دکتر عبدالله برادران

Baradaranabdollah@yahoo.com

مهناز اکبرپور

دانش آموخته کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی

Akbarpour.aml@gmail.com

چکیده:

هدف از این تحقیق بررسی میزان قابلیت قبول معادل های واژه های بانکی پیشنهاد شده توسط محقق و مورد مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی در میان دانشجویان کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی می باشد. بر این اساس، معادل های پیشنهادی واژه های بانکی محقق و معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی بوسیله پرسشنامه (انگلیسی-فارسی) آنلاین از طریق پست الکترونیکی از یک نمونه ۱۳۰ نفری دانشجویان کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی ارائه شده است. واژه های بانکی پیشنهاد شده از کتاب "فرهنگ لغات مبارزه با پول شویی"، مهناز اکبرپور، ۱۳۸۹ در پرسشنامه استفاده شده است. پرسشنامه مذکور دارای سه گزینه می باشد: الف) معادل مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ب) معادل پیشنهادی محقق، پ) معادل پیشنهادی دانشجویان. در این تحقیق، روش تحقیق کیفی و توصیفی می باشد و معادل های پیشنهادی محقق و معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی با اصول و ضوابط واژه گزینی (اصول نه گانه) فرهنگستان زبان و ادب فارسی بررسی می شوند و نتایج تحقیق نشان می دهد که معادل های پیشنهادی محقق قابلیت قبول بیشتری نسبت به معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی دارد.

واژگان کلیدی: معادل یابی، قابلیت قبول، فرهنگستان زبان و ادب فارسی

اولین همایش بین المللی و سومین ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

مقدمه

واژه گزینی، بنا بر اساسنامه فرهنگستان زبان و ادب فارسی، از جمله وظایف فرهنگستان است. شورای فرهنگستان به حکم وظیفه ای که در امر واژه گزینی بر عهده دارد، از همان نخستین جلسات این موضوع را در دستور کار خود قرار داد و لازم دید که پیش از انتخاب و تصویب واژه های فارسی در برابر لغات بیگانه " اصول و ضوابطی" وضع کند تا مبنا و راهنمای کار آن باشد. تنظیم و تصویب این اصول و ضوابط مدت ها طول کشید و سرانجام شورای فرهنگستان، پس از بحث های طولانی و گفتگوها و رایزنی های مفصل، که ناظر بر سابقه دست کم شصت ساله واژه گزینی در ایران بود، در جلسه پنجاه و هشتم مورخ یازدهم مهرماه یکهزار و سیصد و هفتاد و سه و جلسه یکصد و پانزدهم مورخ دوم تیرماه یکهزار و سیصد و هفتاد و شش، بدین ترتیب " اصول و ضوابط واژه گزینی" را در قالب نه اصل به تصویب رساند. گروه واژه گزینی در طی بیش از ده سال فعالیت و تصویب در حدود ده هزار معادل برای لغات بیگانه که در چهار دفتر انتشار یافته، همواره این اصول نه گانه را مبنا و راهنمای کار قرار داده است. این گروه در سال یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار با جمع بندی بحث ها و پرسش هایی که در گروه های تخصصی و شورای واژه گزینی و گاه در شورای فرهنگستان مطرح می شد لازم دید در اصول و ضوابط خود بازنگری کند. به این منظور کارگروهی به ریاست دکتر حسن حبیبی، رئیس وقت فرهنگستان و مدیر گروه واژه گزینی، تشکیل شد. اعضای این گروه در جلسه های متعدد به بحث و اظهار نظر درباره اصول و ضوابط پیشین پرداختند و سرانجام پیش نویس اصول و ضوابط جدید را تهیه کردند و برای اعضای شورای فرهنگستان و اعضای گروه های تخصصی واژه گزینی و حدود پنجاه تن از دیگر صاحب نظران، جهت اظهار نظر ارسال داشتند. این کارگروه پس از دریافت نظر اعضای پیوسته فرهنگستان و دیگر اصحاب نظر در پیش نویس مذکور اصلاحاتی به عمل آورد و سپس گفتگوی مستقیم با صاحب نظران، جلسه هم اندیشی یک روزه ای برگزار کرد. سپس با توجه به نکات و پیشنهادهای مطرح شده در متن پیشنهادی، تغییراتی ایجاد کرد. اصول و ضوابط جدید سرانجام در تاریخ بیست و ششم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و شش در سیدو سی و یکمین جلسه شورای فرهنگستان به تصویب رسید و اکنون پس از ویرایش و اصلاحات نهایی در اختیار واژه گزینان و علاقه مندان قرار می گیرد.

فرهنگستان زبان و ادب فارسی

زمانی که نمایندگان وزارت خانه های جنگ، معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه در سال ۱۳۰۳ انجمنی را برای رسیدگی به وضعیت واژگان نوظهور در رسته ها و امور نظامی تأسیس کردند، به روشنی نمی دانستند که عالی ترین مرجع تصمیم گیری در حوزه زبان و ادبیات فارسی را پایه ریزی می کنند ثمره تلاش هشت ساله انجمن های ادبی دوره قاجار که در دوران مشروطه این انجمن را پدید آورده بود، وضع سید واژه از جمله هواپیما، فرودگاه، خلبان، آتش بار، هواسنج و باد سنج بود. انجمن مذکور در سال ۱۳۱۱ با تشکیلاتی جدید به نام " انجمن وضع لغات و اصطلاحات علمی" به ریاست «دکتر عیسی صدیق

اولین همایش بین المللی و سومین ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

اعلم» دارالمعلمین عالی ، حیاتی تازه یافت و به عنوان مرکزی برای فعالیت فوق برنامه دانشجویان در شعبه های علوم طبیعی، علوم ریاضی، فیزیک، شیمی، ادبیات و فلسفه معرفی شد. انجمن جدید به راهنمایی استادان خود یعنی «حسین گل گلاب» ، «دکتر محمود حسابی» و «دکتر رضازاده شفق» توانست تا سال ۱۳۱۹ چهارصد واژه نو را پیشنهاد دهد که شماری از آن ها هنوز در کتاب های درسی دبیرستانی و دانشگاهی دیده می شود. اما اندیشه تأسیس سازمانی رسمی به نام فرهنگستان که هدف اصلی آن نشان دادن واژه های فارسی به جای کلمات و ترکیبات عربی بود، در بیست و نهم اردیبهشت ماه ۱۳۱۴ صورتی عملی به خود گرفت و فرمان تشکیل آن صادر شد.

فرهنگستان اول و دوم

در سال ۱۳۱۳ وزارت معارف که انجمن هایی از کارشناسان برای معادل سازی در واژگان فارسی برپا کرده بود و آکادمی طب نیز جزئی از آن به حساب می آمد، اساسنامه ای تألیف نمود که در آن وظایف فرهنگستان منحصراً وضع واژگان تعریف نشده بود. این پیش بینی که نوعی الگو برداری از آکادمی های (فرهنگستان) دیگر کشورها بود نوید می داد که در آینده حوزه فعالیت فرهنگستان زبان و ادب فارسی بسیار گسترده تر از معادل سازی و واژه گزینی خواهد بود، اما برخی بی توجهی ها و کارشکنی ها تأسیس کامل آن را یک سال به تعویق انداخت و در سال ۱۳۱۴ «محمد علی فروغی» حکم رسمی ریاست فرهنگستان را دریافت نمود. و پس از وی به ترتیب «حسن وثوقی» (آذر ۱۳۱۴)، «علی اصغر حکمت» (اردیبهشت ۱۳۱۷)، «اسماعیل مرآت» (مرداد ۱۳۱۷)، «عیسی صدیق اعلم» (مهر ۱۳۲۰) بار دیگر «محمد علی فروغی» (آذر ۱۳۲۰) و «حسین سمعی- ادیب السلطنه (۱۳۲۱) عهده دار این مسئولیت شدند. گروه های این فرهنگستان نیز عبارت بودند از: گروه لغت، گروه دستور، گروه اصطلاحات پیشه ، گروه کتب قدیم ، گروه اصطلاحات ولایتی ، گروه راهنما ، گروه خط و باید افزود که بعد از مدتی این گروه ها هفت گانه به گروه های شش گانه ی زیر تغییر یافتند : گروه فرهنگ فارسی و واژه گزینی و گردآوری واژه ها ، گروه دستور زبان ، گروه جغرافیا ، گروه دستور، گروه لغت و گروه کتب قدیم. فضای سیاسی آن زمان فرهنگستان اول را ناگزیر ساخت بیشتر اوقات خود را صرف انتخاب معادل برای اصطلاحات و واژگان خارجی کند که به اعتقاد کارشناسان در این راستا توانست مهار کننده و بازدارنده باشد . از این رو عربی زدایی منطبق با طبیعت زبان فارسی و تحول زمانه فعالیت فرهنگستان اول را با اقبال عمومی مواجه ساخت اما رفته رفته پس از سال ۱۳۱۷ از پویایی و تکاپو افتاد تا این که در سال ۱۳۳۳ رسماً تعطیل شد. از جمله فعالیت های فرهنگستان اول می توان به تصویب دو هزار واژه ، انتشار نامه فرهنگستان در چند دوره به سردبیری «حبیب یغمایی» و تأسیس انجمن ادبی فرهنگستان به ریاست «ملک الشعراى بهار» و نیز تشکیل کمیسیون های تخصصی زبان شناسی ، باستان شناسی ، قواعد دستور و زبان، تئاتر ، موسیقی و ترانه ها اشاره نمود.

فرهنگستان سوم

اولین همایش بین المللی و سومین ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

پس از انقلاب اسلامی طبق مصوبه مجلس شورای اسلامی قانون منع استفاده از واژگان بیگانه در دستور کار فرهنگستان قرار گرفت، اما تلاش در این حوزه آنچنان پر رنگ شد که فعالیت های دیگر عالی ترین و قدیمی ترین مرجع تصمیم گیری در حوزه زبان و ادبیات فارسی را زیر سایه خویش محو کرد، اگر چه بخش عمده ای از عدم آگاهی نسبت به عملکرد گروه های دیگر به جز گروه های واژه گزینی به دلیل فعالیت پایه ای و دور از هیاهوی این گروه ها نیز می باشد. گروه های فرهنگستان کنونی عبارتند از: گروه دانشنامه زبان و ادب فارسی، گروه دانشنامه زبان و ادب فارسی در شبه قاره، دستور، زبان های ایرانی، فرهنگ نویسی، زبان و رایانه، گویش شناسی، نشر آثار و گروه واژه گزینی که به موازات این گروه های تخصصی، گروه های دیگر نیز تحت عنوان نظام اطلاع رسانی و نشر فعالیت دارند. از آن جمله می توان به کتابخانه، روابط بین الملل، روابط عمومی، انتشارات کتاب و رایانه اشاره کرد.

اهداف فرهنگستان

آن چه در طول عمر سه فرهنگستان در بین صاحب نظران چالش برانگیز بوده بیشتر به تعریف فرهنگستان، حیطة مسئولیت و وظایف آن بر می گردد. باید تأکید کرد به علت شرایط خاص زبان و ادبیات فارسی در مقابل هجوم زبان، فرهنگ و تکنولوژی غرب که پس از انقلاب مشروطه صورت و سرعت خاصی به خود گرفت. فرهنگستان کنونی با چهار هدف مشخص و نه مسؤلیت روشن به شرح زیر به فعالیت خود ادامه می دهد: (۱) حفظ قوت و اصالت زبان فارسی به عنوان یکی از ارکان هویت ملی ایران و زبان دوم عالم اسلام و حامل معارف و فرهنگ اسلامی (۲) پروراندن زبان رسا برای بیان اندیشه های علمی و ادبی و ایجاد انس با مآثر معارف تاریخی در نسل کنونی و نسل های آینده (۳) رواج زبان و ادب فارسی و گسترش حوزه قلمرو آن در داخل و خارج از کشور (۴) ایجاد نشاط و بالندگی در زبان فارسی به تناسب مقتضیات زمان و زندگی و پیشرفت علوم و فنون بشری با حفظ اصالت آن.

وظایف فرهنگستان

فرهنگستان در راستای اهداف فوق وظایف زیر را به عهده دارد: (۱) سازمان دادن فعالیت های ناظر به حفظ میراث زبانی و ادبی فارسی (۲) تأسیس واحدهای واژه سازی و واژه گزینی و سازمان دادن واحدهای مشابه در مراکز دانشگاهی و دیگر سازمان علمی و فرهنگی و هماهنگ ساختن فعالیت های آنان از راه تعاطی تجارب (۳) نظارت بر واژه سازی و معادل یابی در ترجمه از زبان های دیگر به زبان فارسی و تعیین معیارهای لازم برای حفظ و تقویت بنیه زبان فارسی در برخورد با مفاهیم و اصطلاحات جدید (۴) اهتمام در حفظ فرهنگ های محلی و مردمی و جمع آوری و ضبط و نشر امثال و حکم و کلیه اعلام و اصطلاحات فارسی در همه زمینه ها و بهره برداری از آن ها برای تقویت زبان و ادب فارسی (۵) سازمان دادن و تبادل تجربه ها و دستاوردهای مراکز پژوهشی در حوزه زبان و ادب فارسی و تأمین موجبات بهره برداری صحیح از این تجربه ها (۶) بهره برداری صحیح از زبان های محلی (در داخل و خارج از ایران) به منظور تقویت و تجهیز این زبان و غنی ساختن و گسترده دامنه

اولین همایش بین المللی و سومین ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

کاربرد آن (۷) معرفی محققان و ادبا و خدمتگزاران زبان و ادب فارسی و حمایت از نشر آثار ایشان و کمک به تأمین وسایل فعالیت های علمی و فرهنگی آنان و فراهم آوردن موجبات تقدیر از ایشان (۸) بررسی و تصویب نتایج فعالیت های مراکز پژوهشی و فرهنگی که برای تهذیب و اصلاح یا توسعه و تقویت زبان فارسی مفید شمرده می شوند و ابلاغ و توصیه کاربرد آن ها به مؤسسات علمی و فرهنگی و سازمان ها و نهادهای عمومی. فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی در کنار وظایفی که بر عهده دارد و به برخی فعالیت های فرهنگی و آموزشی دیگر نیز می پردازد: برگزاری کلاس های آموزش واژه گزینی، آموزش زبان های خوارزمی، سیریلیک، آلمانی و غیره، آموزش رایانه به پژوهشگران، برگزاری دوره های دانش افزایی برای استادان و دانشجویان زبان فارسی کشور اوکراین، سخنرانی های علمی، دعوت از محققان و اساتید برجسته کشورهای خارجی برای تدریس و سخنرانی در فرهنگستان، بزرگداشت اساتید فرهنگستان، اعزام پژوهشگر به خارج از کشور برای دوره های دانش افزایی، مشارکت در مجمع دو سالانه معلمان زبان فارسی، برگزاری هم اندیشی و اصطلاح شناسی، برگزاری هم اندیشی گویش شناسی، برگزاری گردهمایی رؤسای دانشکده های ادبیات سراسر کشور، مشارکت در برگزاری همایش چهره های ماندگار، همکاری در برگزاری برنامه های رادیویی و تلویزیونی درباره زبان و ادب فارسی، برگزاری میز گرد وندهای فارسی، مشارکت در برگزاری همایش ایران شناسی و غیره. فرهنگستان زبان و ادب فارسی هم چنین از سال ۱۹۸۸ میلادی عضو مؤسسه «اینفورترم» است این مؤسسه از سازمان های وابسته به یونسکو است که در سال ۱۹۷۱ میلادی تأسیس شده و مقر آن در وین اتریش است.

۵

گروه واژه گزینی

گروه واژه گزینی از سال ۱۳۷۰ تشکیل شد و مدیریت آن تا سال ۱۳۷۳ به عهده دکتر حسن حبیبی بود. پس از آن، این مسئولیت به دکتر غلامعلی حداد عادل محول شد. از سال ۱۳۸۳ تا اواسط سال ۱۳۸۷ مجدداً دکتر حسن حبیبی ریاست گروه را بر عهده داشتند و از اواسط سال ۱۳۸۷ تاکنون، ریاست این گروه مجدداً بر عهده دکتر غلامعلی حداد عادل می باشد. گروه واژه گزینی متشکل از شورای واژه گزینی، هیئت فنی، گروه ها و شوراهای هماهنگی، بخش پژوهشی، بخش رایانه و بخش اجرایی است.

اهداف و وظایف گروه واژه گزینی

کمک به تقویت و گسترش زبان فارسی و تجهیز آن برای برآوردن نیازهای روزافزون فرهنگی و علمی و فنی و ایجاد هماهنگی در فعالیت های واژه گزینی و واژه سازی و معادل یابی برای واژه های بیگانه، اهداف گروه واژه گزینی هستند و وظایف گروه واژه گزینی به شرح ذیل می باشد:

- برنامه ریزی و مدیریت واژه گزینی؛

اولین همایش بین المللی و سومین ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

- سازمان‌دهی وضعیت واژه‌های بیگانه وارد شده به زبان فارسی و معادل‌یابی برای آن‌ها؛
- کمک به استانداردسازی مفهوم‌ها و اصطلاحات علوم و فنون گوناگون در گستره زبان فارسی.

فعالیت‌های انجام شده و در دست اجرای گروه واژه‌گزینی

این گروه در آغاز فعالیت خود، واژه‌های بیگانه را در حوزه عمومی بررسی و معادل‌یابی کرد، اما نظر به اهمیت واژه‌گزینی در حوزه علوم و فنون، از سال ۱۳۷۵ کار واژه‌گزینی تخصصی را با همکاری فرهنگستان‌های علوم، علوم پزشکی و تعدادی از مؤسسه‌های تحقیقاتی و دانشگاه‌های کشور آغاز کرد. در حال حاضر، چهل و هشت گروه تخصصی و شورای هماهنگی زیر نظر گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی فعالیت دارند. هر گروه متشکل از دست‌کم پنج متخصص علمی و فنی علاقه‌مند به کار واژه‌گزینی و یک یا دو نفر پژوهشگر و کارشناس گروه واژه‌گزینی است. پژوهشگران به نمایندگی از طرف فرهنگستان، بر انتخاب یا ساخت واژه، مطابق با الگوهای ساخت واژه در زبان فارسی و نیز اجرای اصول و ضوابط واژه‌گزینی در فرهنگستان نظارت می‌کنند و در مواردی وظیفه دبیری را برعهده دارند. حاصل کار واژه‌گزینی تا پایان سال ۱۳۸۷ در شش دفتر فرهنگ واژه‌های مصوب، شامل حدود بیست هزار واژه منتشر شده است (۲۴۲ جزوه). همچنین گروه از سال ۱۳۸۴ به کار بازنگری در اصول و ضوابط واژه‌گزینی پرداخت و پس از بررسی تجربیات خود در سال‌های گذشته و ضعف و قوت‌های اصول و ضوابط قبلی (مصوب سال ۱۳۷۳ شورای فرهنگستان)، اصول و ضوابط جدید پیشنهادی خود را برای استادان و همکاران خود و همچنین استادان و صاحب‌نظران در خارج از فرهنگستان ارسال کرد. نظرهای رسیده بررسی شد و در نهایت اصول و ضوابط جدید شرح داده شد و در سال ۱۳۸۶ به تصویب شورای فرهنگستان رسید. همچنین گروه واژه‌گزینی از اواخر سال ۱۳۸۵ برای گسترش واژه‌گزینی در جامعه و کسب نظر صاحب‌نظران مراکز آموزشی و پژوهشی و انجمن‌ها، طرحی را با عنوان «طرح برون‌سپاری» تدوین کرد که بر اساس آن، مراکز پژوهشی و انجمن‌ها در کار واژه‌گزینی تخصصی با فرهنگستان همکاری می‌کنند. از سال ۱۳۸۶ چهار گروه "برون‌پذیر" همکاری خود را با فرهنگستان آغاز کرده‌اند. بخش رایانه گروه واژه‌گزینی مجهز به نرم افزاری (گنج واژه‌ای) است که حدود هفت میلیون رکورد از واژه‌های فرهنگ‌ها و واژه‌نامه‌های تخصصی یک و دوزبانه در آن وارد شده‌است و پژوهشگران و متخصصان گروه‌ها برای بررسی معادل‌های فارسی به آن رجوع می‌کنند.

اصول و ضوابط واژه‌گزینی

فرهنگستان زبان و ادب فارسی، اصول نه گانه خود را در کتابی به نام "اصول و ضوابط واژه‌گزینی" به چاپ رسانده است (فرهنگستان زبان و ادب فارسی ۱۳۷۸) که آن اصول بشرح زیر است:

اصل اول: در انتخاب معادل فارسی برای واژه‌های بیگانه، واژه فارسی حتی الامکان باید به زبان معیار امروز نزدیک باشد.

اصل دوم: در واژه‌گزینی باید قواعد دستور زبان فصیح و متداول امروز رعایت شود. اصل سوم: قواعد آوایی در آن رعایت شود

اولین همایش بین المللی و سومین ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

و کلمات تنافر حروف نداشته باشند و لغت فارسی ، حتی الامکان از لغت بیگانه کوتاهتر باشد. اصل چهارم : لغات انتخاب شده تصریف پذیر و اشتقاق پذیر باشند. اصل پنجم : نو واژه های معادل هر خوشه واژگانی باید همیشه و همپایه باشند . اصل ششم : معنای واژه زودپایب و روشن باشد. اصل هفتم : برای هر لفظ ، ترجیحاً فقط یک معادل برگزیده شود و از تنوع و تعداد واژه ها پرهیز گردد. اصل هشتم : یافتن معادل برای آن دسته از واژه های بیگانه که جنبه جهانی و بین المللی یافته اند ضروری نیست. اصل نهم : در موارد معدودی که گزینش واژه معادل در قالب های مرسوم زبان فارسی متداول میسر نباشد و ضرورت استفاده از روش های تازه احراز شود بر طبق رأی شورای فرهنگستان عمل خواهد شد.

سوال تحقیق

تا چه حد دانشجویان کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی ، معادل های واژه های بانکی پیشنهاد شده محقق یا معادل های مورد مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی را قبول دارند ؟

متدولوژی : شرکت کنندگان

یکصد و سی نفر از دانشجوی کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی در سال تحصیلی ۲۰۱۵-۲۰۱۶ میلادی در این تحقیق شرکت کرده اند.

مطالب مورد استفاده در تحقیق

به منظور انجام تحقیق مورد نظر از کتاب های ذیل استفاده شده است :

- فرهنگ لغت مبارزه با پول شویی ، مهناز اکبرپور ، ۱۳۸۹
- فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان (۱۳۷۶ تا ۱۳۸۵) ؛
- فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان - دفتر اول (۱۳۸۲)، ویرایش دوم (۱۳۸۳) ؛
- فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان - دفتر دوم (۱۳۸۴) ؛
- فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان - دفتر سوم (۱۳۸۵) ؛
- فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان - دفتر چهارم (۱۳۸۶) ؛
- فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان - دفتر پنجم (۱۳۸۷) ؛
- فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان - دفتر ششم (۱۳۸۸) ؛
- فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان - دفتر هفتم (۱۳۸۹) ؛
- فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان - دفتر هشتم (۱۳۹۰) ؛
- فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان - دفتر نهم (۱۳۹۱) ؛

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

- فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان - دفتر دوازدهم (۱۳۹۴)؛

ابزارهای سنجش در تحقیق

در این تحقیق ، معادل های پیشنهادی واژه های بانکی محقق و معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی بوسیله پرسشنامه (انگلیسی- فارسی) آنلاین به آدرس پست الکترونیکی دانشجویان کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی ارسال می شود . پرسشنامه مذکور دارای سه گزینه می باشد: الف) معادل مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، ب) معادل پیشنهادی محقق ، پ) معادل پیشنهادی دانشجویان.

روش تحقیق

روش تحقیق توصیفی به صورت کیفی و کمی می باشد. در روش کیفی ، از پرسشنامه (انگلیسی-فارسی) آنلاین از طریق پست الکترونیکی دانشجویان استفاده می شود و در روش کمی ، داده ها با تحلیل آماری توضیح داده می شوند .

فرایند تحقیق

در این تحقیق ، معادل های پیشنهادی واژه های بانکی محقق و معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی بوسیله پرسشنامه (انگلیسی-فارسی) آنلاین از طریق پست الکترونیکی از یک نمونه یکصد و سی نفر دانشجویان کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی ارسال می شود . واژه های بانکی پیشنهاد شده از کتاب " فرهنگ لغات مبارزه با پول شویی " ، مهناز اکبرپور ، ۱۳۸۹ در پرسشنامه استفاده شده است . پرسشنامه مذکور دارای سه گزینه می باشد: الف) معادل مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، ب) معادل پیشنهادی محقق ، پ) معادل پیشنهادی دانشجویان. در این تحقیق ، روش تحقیق کیفی و توصیفی می باشد و معادل های پیشنهادی محقق و معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی با اصول و ضوابط واژه گزینی (اصول نه گانه) فرهنگستان زبان و ادب فارسی بررسی می شوند و از دانشجویان درخواست می شود تا یکی از گزینه های "الف" یا "ب" را انتخاب کنند و در غیر اینصورت ، بر اساس تجربه و دانش خود در گزینه "پ" معادل دیگری را پیشنهاد دهند.

جمع آوری داده ها

در این تحقیق ، معادل های واژه های بانکی پیشنهاد شده محقق و معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی با ترسیم نمودار و جداول توضیح داده می شوند و داده های مربوط به پرسشنامه بصورت درصد آماری تحلیل شده و نتایج نشان می دهد که معادل های پیشنهادی محقق قابلیت قبول بیشتری نسبت به معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی دارد .

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

جمع بندی و بحث

معادل های پیشنهادی واژه های بانکی محقق و معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی بوسیله پرسشنامه به پست الکترونیکی یکصد و سی نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی ارسال می شود . پرسشنامه دارای سه گزینه می باشد: الف) معادل مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، ب) معادل پیشنهادی محقق ، پ) معادل پیشنهادی دانشجویان. در این تحقیق ، از دانشجویان درخواست می شود تا یکی از گزینه های "معادل های محقق" یا "معادل های مصوب فرهنگستان" را انتخاب کنند و در غیر اینصورت ، بر اساس تجربه و دانش خود معادل دیگری را پیشنهاد دهند. معادل های پیشنهادی محقق و معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی با اصول و ضوابط واژه گزینی (اصول نه گانه) فرهنگستان زبان و ادب فارسی بررسی می شوند و سه استاد زبان شناس در مورد معادل های پیشنهادی محقق و معادل های مصوب فرهنگستان بر اساس اصول نه گانه واژه گزینی فرهنگستان اظهار نظر داشتند و نتایج تحقیق نشان می دهد که معادل های پیشنهادی محقق قابلیت قبول بیشتری نسبت به معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی دارد .

۹

جدول شماره ۱: تا چه حد دانشجویان کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی با فرهنگستان زبان و ادب فارسی و فعالیت های آن آشنایی دارند.

130 out of 130 people answered this question.

1	متوسط	۸۰ / ۶۲%
2	کم	۲۸ / ۲۲%
3	خیلی کم	۱۰ / ۸%
4	زیاد	۱۰ / ۸%
5	خیلی زیاد	۲ / ۲%

جدول شماره ۲: زبان شناسان و مترجمین در زمینه واژه سازی و واژه گزینی تا چه حد می توانند در فرهنگستان و زبان ادب فارسی نقش ایفا کنند.

130 out of 130 people answered this question.

1	زیاد	۵۹ / ۴۵%
2	خیلی زیاد	۵۳ / ۴۱%
3	متوسط	۱۱ / ۸%

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

4	کم	۷ / ۵%
5	خیلی کم	۰ / ۰%

جدول شماره ۳: دانشجویان کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی تا چه حد از واژه های نوساخته فرهنگستان و زبان ادب فارسی استفاده می کنند.

130 out of 130 people answered this question.

1	متوسط	۷۴ / ۵۸%
2	کم	۳۶ / ۲۸%
3	خیلی کم	۱۵ / ۱۲%
4	زیاد	۲ / ۲%
5	خیلی زیاد	۱ / ۱%

جدول شماره ۴: معادل پیشنهادی محقق (حسابهای متعدد) و معادل فرهنگستان زبان و ادب فارسی (حسابهای مرکب) و سایر معادل های پیشنهادی دانشجویان.

130 out of 130 people answered this question.

1	حسابهای متعدد	۱۱۴ / ۸۸%
2	other	۱۱ / ۸%
3	حسابهای مرکب	۵ / ۴%

Test: Customers frequently have "multiple accounts" with the same bank, but in offices located in different countries.

تست: غالباً مشتریان _____ در شعب مختلف یک بانک در کشورهای متفاوت دارند

نتیجه سوال فوق نشان می دهد که یکصد و چهارده نفر (۸۸٪) از دانشجویان کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی معادل پیشنهادی محقق (حسابهای متعدد) و پنج نفر از دانشجویان (۴٪) معادل فرهنگستان زبان و ادب فارسی (حسابهای مرکب) را بکار می برند و یازده نفر از دانشجویان (۸٪) هم معادل های دیگری را پیشنهاد داده اند. در ضمن، پس از بررسی مشخص

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

شد که معادل پیشنهادی محقق (حسابهای متعدد) با اصول شماره های یک ، دو ، سه ، چهار، پنج ، شش و هفت واژه گزینی و معادل مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی (حسابهای مرکب) با اصول شماره های شش و هفت مطابقت دارد.
جدول شماره ۵ : نمونه هایی از میزان قابلیت قبول معادل ها

No.	word	proposed by researcher	No.	percentage	approved by APLL	No.	percentage	suggested by students	percentage
1	concentration risk	ریسک تمرکز	105 / 130	81%	ریسک مرکز سازی	17 / 130	13%	8 / 130	6%
2	supervisors	ناظرین بانکی	109 / 130	84%	نظار بانکی	12 / 130	9%	9 / 130	7%
3	multiple accounts	حسابهای متعدد	114 / 130	88%	حسابهای مرکب	11 / 130	8%	5 / 130	4%
4	due diligence	شناسایی دقیق	109 / 130	84%	توجه زیاد	13 / 130	10%	8 / 130	6%
5	Nominated bank	بانک تعیین شده	99 / 130	76%	بانک معرفی شده	22 / 130	17%	9 / 130	7%

۱۱

جدول شماره ۶ : نمونه هایی از معادل های پیشنهادی محقق و معادل های مصوب فرهنگستان مطابق با اصول و ضوابط واژه گزینی (اصول نه گانه) فرهنگستان زبان و ادب فارسی

No.	word	proposed by researcher	approved by APLL	Principle 1	Principle 2	Principle 3	Principle 4	Principle 5	Principle 6	Principle 7	Principle 8	Principle 9
1	concentration risk	ریسک تمرکز		√	√	√	√	√	√	√	--	--
			ریسک مرکز سازی								√	--
2	supervisors	ناظرین بانکی		√	√	√	√	√	√	√	--	--
			نظار بانکی				√				√	--
3	multiple accounts	حسابهای متعدد		√	√	√	√	√	√	√	--	--
			حسابهای مرکب							√	√	--
4	due diligence	شناسایی دقیق		√	√	√	√	√	√	√	--	--
			توجه زیاد				√	√			√	--
5	Nominated bank	بانک تعیین شده		√	√	√	√	√	√	√	--	--
			بانک معرفی شده			√	√		√		√	--

اولین همایش بین المللی و سومین ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

تهران - ۲۶ اسفند ۹۵

نتیجه گیری

فرهنگستان زبان و ادب فارسی یکی از چهار فرهنگستان ایران است که حوزه های گوناگون علمی، ادبی، و هنری را در ایران و قلمرو زبان فارسی از جنبه های مختلف موضوعی تحت پوشش قرار می دهند. این فرهنگستان به حوزه زبان و ادبیات فارسی می پردازد. اکنون، ریاست فرهنگستان را غلامعلی حداد عادل برعهده دارد. گروه واژه گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی گروهی است در فرهنگستان زبان و ادب فارسی که واژگان همسنگ با واژگان بیگانه در زبان فارسی را جستجو، پیدا و جایگزین می کند. گروه واژه گزینی از سال ۱۳۷۰ خورشیدی تشکیل شد و مدیریت آن تا سال ۱۳۷۳ بر عهده حسن حبیبی بود. پس از آن، این مسئولیت به غلامعلی حداد عادل داده شد. از سال ۱۳۸۳ تا میانه سال ۱۳۸۷ دوباره حسن حبیبی ریاست گروه را برعهده داشت و از میانه سال ۱۳۸۷ تا کنون، ریاست این گروه دوباره در دست غلامعلی حداد عادل است. گروه واژه گزینی متشکل از شورای واژه گزینی، هیئت فنی، گروه ها و شوراهای هماهنگی، بخش پژوهشی، بخش تدوین فرهنگ، بخش رایانه و بخش اجرایی است. هدف این گروه عبارت است از کمک به تقویت، نیرومندی سازی و گسترش زبان فارسی و تجهیز آن برای برآوردن نیازهای روزافزون فرهنگی و علمی و فنی و ایجاد هماهنگی در فعالیت های واژه گزینی و واژه سازی و همسنگ یابی برای واژگان بیگانه. براین اساس، در این تحقیق میزان قابلیت قبول معادل های واژه های بانکی پیشنهاد شده توسط محقق و معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی در میان دانشجویان کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی بررسی می شوند. معادل های پیشنهادی محقق و معادل های فرهنگستان بوسیله پرسشنامه (انگلیسی- فارسی) آنلاین به آدرس پست الکترونیکی دانشجویان ارسال می شود. پرسشنامه مذکور دارای سه گزینه می باشد: الف) معادل مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ب) معادل پیشنهادی محقق، پ) معادل پیشنهادی دانشجویان و از دانشجویان درخواست می شود تا یکی از گزینه های "الف" یا "ب" را انتخاب کنند و در غیر این صورت، بر اساس تجربه و دانش خود در گزینه "پ" معادل دیگری را پیشنهاد دهند. معادل های پیشنهادی محقق و معادل های مصوب فرهنگستان با اصول و ضوابط واژه گزینی (اصول نه گانه) فرهنگستان زبان و ادب فارسی بررسی می شوند و سه استاد زبان شناس در مورد معادل های پیشنهادی محقق و معادل های مصوب فرهنگستان بر اساس اصول نه گانه واژه گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی اظهار نظر داشتند و نتایج تحقیق نشان می دهد که معادل های پیشنهادی محقق قابلیت قبول بیشتری نسبت به معادل های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی دارد.

منابع و مأخذ

- گروه واژه گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، (۱۳۷۶ تا ۱۳۸۵)، فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان، نشر آثار ۱۳۸۷.
- گروه واژه گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، دفتر اول (۱۳۸۲)، ویرایش دوم (۱۳۸۳)، فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان، نشر آثار.

- گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، دفتر دوم (۱۳۸۴) ، فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان، نشر آثار.
- گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، دفتر سوم (۱۳۸۵) ، فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان، نشر آثار.
- گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، دفتر چهارم (۱۳۸۶) ، فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان، نشر آثار.
- گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، دفتر پنجم (۱۳۸۷) ، فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان، نشر آثار.
- گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، دفتر ششم (۱۳۸۸) ، فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان، نشر آثار.
- گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، دفتر هفتم (۱۳۸۹) ، فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان، نشر آثار.
- گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، دفتر هشتم (۱۳۹۰) ، فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان، نشر آثار.
- گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، دفتر نهم (۱۳۹۱) ، فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان ، نشر آثار.
- گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، دفتر دوازدهم (۱۳۹۴) ، فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان، نشر آثار.
- گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، ۱۳۸۸ ، اصول و ضوابط واژه‌گزینی مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، همراه با شرح و توضیحات، ویرایش سوم، با تجدیدنظر.
- منشی زاده ، مجتبی ، مقاله بررسی واژه‌های عمومی مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، مجله زبان و ادب شماره ۲۴ دانشگاه علامه طباطبائی.
- مجد، امید، نقد لغات علمی ساخته شده در فرهنگستان و اصلاح آنها، نشریه پژوهش زبان و ادب فارسی شماره ۱۳ ، تابستان ۱۳۸۸.
- اکبرپور، مهناز (۱۳۸۹) ، فرهنگ لغت مبارزه با پول شویی ، شرکت چاپ و طرح نفیس نگار.
- منزلگاه الکترونیکی فرهنگستان زبان و ادب فارسی <http://persianacademy.ir>

۱۳

Study of the Rate of Acceptability of the proposed Banking Equivalents and those approved by the Academy of Persian Language and Literature (APLL) among MA students of English Translation Studies

Dr. Abdollah Baradaran

Advisor, Islamic Azad University Central Tehran Branch, Faculty of Foreign languages

Mahnaz Akbarpour

MA Educated Student of English Translation Studies,
Islamic Azad University Central Tehran Branch, Faculty of Foreign languages

Abstract

Nowadays, technical terminology translation plays an important role in human life, and specific groups of people all over the world refer to learn these terminologies in order to be familiar with a subject and improve their knowledge in that domain. On the other hand, saving the technical translation equivalent is a particularly salient challenge for technical translators (Khodabandeh, 2015). This study focuses on three objectives; Objective One: The Iranian MA English Translation students' attitude toward the APLL and its factors. Objective Two: The Iranian MA English Translation students' attitudes towards the APLL and its activities. Objective Three: The Iranian MA English Translation students' attitudes towards the equivalents proposed by the researcher and those approved by the APLL. In this study, the researcher examines to what extent the MA students of English Translation Studies accept (use) the proposed banking terminologies equivalences or those approved by the Academy of Persian Language and Literature (APLL)? For this purpose, the 'Type Form Test Online' (Equivalent Terminology Test) as acceptability questionnaire was chosen. The banking terminologies that used in the Test were prepared from Anti-Money Laundering Dictionary by Mahnaz Akbarpour, 2010, and their equivalents in Persian Language from the APLL. The Test consists of three choices A, B, and C items with equal scores for each item. The researcher found Persian equivalents for banking terminologies from the APLL wrote them in the choice A (approved by the APLL), choice B (proposed equivalents by the researcher), and C (suggested by MA English students). Meanwhile the proposed equivalents by the researcher, and equivalents approved by the APLL are compared to the nine principles of terminology in the APLL then three linguistics experts considered them, and results showed that the equivalents by the researcher are in compliance with the nine principles of terminology in the APLL, and the proposed equivalents by the researcher have more acceptability than equivalents approved by the APLL.

Key Words: Acceptability, Equivalence, the Academy of Persian Language and Literature (APLL)